

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2013 сыл
Балаһан ыйын
28 күнэ
Субуота
№ 134-135 (10905)

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастын хаһыата»

Улуус мунһабын тэрээһин сессиятыгар

Чэппиэргэ улуус мунһабын саҥа талыһыбыт депутаттара мустан тэрээһин боппуруостарын быһаарыстылар. Улуустааҕы быыбардыр комиссия председателэ В.Н. Мохначевская быыбардыр түмүктэрин иһитиннэрдэ уонна талыһыбыт депутаттарга дастабырыаньаларын туттаргаата. Биллэрин курдук, урукку өтүгүр улуус мунһабыр 30 депутаты талар эбит буоллахпытына, бу сырыыга 19 депутат быыбарданна.

Улуус мунһабын урукку састаабын председателэ А.Х. Христофоров кылгас иһитиннэриитигэр ытыллыбыт үлэни сырдатта уонна саҥа депутаттарга ситиһиилээх үлэни баарда. Тэрээһин боппуруостар быһаарыллыахтарын иннинэ Нам улууһун урукку баһылыга А.И. Ильин кэлэн саҥа талыһыбыт баһылыгы А.П. Агласовы уонна депутаттары эвэрдэлээн туран манньк эттэ: «Бизэ сыл түргэнник ааста, ол кэмгэ үчүгэй да, итэһэ да өрүттэр баалара. Александр Павловичы быыбарга кыайытынан эвэрдэлээн туран улууспут туһугар биригэ үлэлиэхпитин наадатын бэлиэтиэм этэ. Уруккуну-хойккуну санаһан эһигэр-мөккүһэр туох да көдүүһэ суох. Билигин кыстыгы тэрээһиннээхтик ытыр, алтыс спортивнай оонһууларга бөлөмнөһини болдоһор үмүрүтэр сорукут тураллар. Улууска араас кыһалҕа элбэх. Депуттары кытта бизэ сыл устата биригэ үлэлээн кэлибит, улууспут туһугар үгүс үтүө дьыалалары онордубут. Мантан салгыы ханна да ананан үлэлэбитим иннигэр баһылыкка уонна улууска мэлдьи көмөлөһүөм. Улуус дьаһалтатын каадыр өтүнэн саҥардар наада, саҥа тыны кириэхтээх. Бу уонна салгыы программаны олохтоо киллэрэр үгүс өрүттээх үлэҕэ сити-

Тутуу – сайдыы кэрэһитэ

Тутуу кылаабынай инженерэ Александр Петрович кэпсириинэн, балаһан ыйын 11 күнүгэр балыһа модуллара (12 блок) барыта кэлэн

ДЕПУТАТТАР СҮБЭ ТУТАЛЛАР

һиилэри баарабын».

Мантан салгыы улуус мунһабын председателигэр кандидаттары туруорууга депутат О कोरोков Р.Е. «Биир ньыгыл Россия» фракция аатыттан Иван Романович Попову туруорарын биллэрдэ. Депутат М.В. Новгородов альтернатива быһытынан Владимир Кириллович Алексеевы таларга этии киллэрдэ. Депутаттар мунһа председателигэр турбут кандидаттар биографияларын уонна улуус мунһабын үлэтигэр көрүүлэрин иһитилэр. Ол кэннэ кистэлэн куластааһын түмүгэр И.Р. Поповка 15, В.К. Алексеевка 4 куолас бэриллэн мунһа председателин И.Р. Попов талыһынна.

Ити кэннэ аны мунһа председателин солбуйааччытын талыһыга икки кандидат турбуттун, Николаева Евдокия Ивановнага 13 куолас, Алексеев Владимир Кирилловичка 6 куолас бэриллэн председатели солбуйааччынан Е.И. Николаева талыһынна.

Бу кэнниттэн бизэ бастайааннай комиссияҕа бары депутаттар

тары идэлэринэн, үөрэхтэринэн көрөн тыырыы барда, онуоха комиссияларга кирибит депутаттар председателирин быһаардылар.

Манна даһатан эттэххэ депутат А.А. Попов «Саханефтегаз-сбыт» заправккалыр станциятын тутуу боппуруоһун суһаллык быһаарарга этии киллэрдэ. Бу заправочнай станцияны тутуу өссө 2008 сылга сирэ-уота быһаарыллыбыта, онуоха олохтоохтор ойууру кэргэрбэт инниттэн атын сиргэ көһөттөрөрү туруорсубуттара. Ол эрэри «Саханефтегазстар» АЗС тутуллар сириин докумуоннатан, ону соҕуон быһытынан регистрациялатан сириин уларыттарга сатааһын кэнниттэн доруоптааһын курдук буолбута. Дьингэр, бу Салбанская уонна Ленина уул. быһа охсуһар сирдэригэр тумус ойууру кэрдэн заправканы туттаха, аһыйах миэтирэлээх сиргэ аны «Туймаада нефть» заправката турара хайдах эрэ сатамныыта суох, элбэх массыына ити дьобус сиргэ үмүрүстэһинэ олус кутталлаах буолуу.

В. КАСЬЯНОВ

САҢА БАЛЫҢА ТУТУЛА ТУРАР

сваяҕа турда. Тутатына кыры-

ысаны 4 скаттаах, 5 түннүктээх, «Изоспан» бүрүөнүнээх уонна кыһыллыгы борон дьүһүннээх металлочерепицанан оноро сылдыаллар. Истэн-тастан блоктары холбуур, сыбааркалыр үлэни онороллор. Балыһа иһигэр кабинеттар, палааталар, пищеблок о.д.а. араас хосторго туох баар коммуникацията, ааннара, түннүктэрэ, суунар раковиналар, унитазтара, сырдатар лампа арааһа, сигнализацията барыта орун-онугар тураллар. Ититэр ситимэ котельнайтан холбонуохтаах. Ол кэнниттэн ис өттүн, тымныы, итии уутун, оборудованиетын, фасадын оноруохтаахтар. Оборудованиета кэлэн иһэр, үлэни барытын сэттинни 15 күнүгэр бүтэрэр былааннаахтар.

Бу иннинэ Черкөөххө манньк балыһаны тутан бүтэрбиттэрэ. Александр Петрович улахан уопуттаах тутуучу. Үлэһиттэрэ эмиэ киини кытта тэнгэ сылдыаллар. Бу иннинэ Россия араас куораттарыгар маннькка майгынныр германская технологиялаах тутуулары, ол курдук Тюменгэ 350 модуллаах (биһинэ 12 модуль) кардиологической киини тупшуттарын кэпсээтэ. Хатырык дьоно-сэргэтэ наһаа үчүгэйдик көрүстүлэр, ордук ОДКХ салайааччыта Н. Дьяконов сүбэтэ-көмөтө элбэх диэтэ.

Альбина КУЛИЧКИНА,
Хатырык

Хайдах олордугут, ыаллар?

Балаһан ыйын 13 күнүгэр Аппааныга сайын устата ытыллыбыт «Бастын тэрилтэ», «Бастын тиэргэн», «Бастын көбөрдүү» диэн ааттаах күрэхтэр түмүктэрэ буолла. Сивцева Н.Д., Корчанова Е.П., Уваровская Р.А., Винокурова Ю.А. чилиэннэрдээх дьүүлүүр сүбэ атырдыах ыйын 6-7 күннэригэр Аппааныга, Кыһыл Дэриэбинэҕэ уонна Граф Биэрэгэр сайаапканан тэрилтэлэри уонна чааһынай ыаллары кэрийдэ. Үүммүт 2013 сыл тыа сириин уонна тупсаран оноруу

В.Г.) ылла уонна 3000 солк. сертификатынан наһараадаланна. Чааһынай ыалларга «Бастын тиэргэн» 1 м. Мальцева Дария Ивановна, 2 м. Винокурова Людмила Васильевна, 3 м. Павлова Мария Апполлоновна. «Бастын көбөрдүү» 1 м. Павлова Марфа Егоровна, 2 м. Винокурова Марианна Васильевна, 3 м. Говорова Валентина Петровна буоллулар уонна улахан суумалаах «Дельфин» маҕаһынтан атыылаһар сертификат туттулар.

БАСТЫҢНАРЫ ТАЛЫБЫТ

сылынан биллэриллибитэ, онон нэһиликтэринэн араас хайысхалаах үлэлэр ытылла тураллар. Уопсайа 4 тэрилтэ кытынна: МДОУ «Сандаара» (сэб. Оконешикова А.С.), МДОУ «Мичээр» (сэб. Корякина С.Н.), МДОУ «Ромашка» (сэб. Дорофеева Л.М.) уонна музей. Чааһынай ыалларга уопсайа 27 ыал кытынна. Аппааньттан 16, Граф Биэрэгиттэн 8, Кыһыл Дэриэбинэттэн 5.

Дьүүлүүр сүбэ дьизэ, олбуор ис-тас оноһуутун, эстетикатын, олбуор санитарнай туругун, маһы таһынан коллектив, ыал нэһилиэк общественной олоһор, субуотунньуктарга кыттытытын, ону тэнгэ олбуор иһигэр баар саҥа тутуулары (беседка, оҕо оонһууру мунһа о.д.а.) көрдүлэр. Түмүк маньк буолла.

1 м. тэрилтэлэргэ И.Е. Винокуров аатынан историко-краеведческой музей (дир. Кутяркин

Күрэх призердарынан Машникова И.Д., Павлова Р.В., Григорьева М.Е., Мухина С.Н., Эверстова В.Н., Винокурова А.Г. буоллулар. Бары күрэх кытылаахтарыгар анал сертификаттары уонна сэмэй бэлэхтэри биэрдилэр.

Нэһилиэккэ манньк күрэхтэр ытыллыбыттара төрдүс сыла буолла. Онон нэһилиэк дьоно кэтэһэн, истиһэн өссө тупсаһайдик онгостон, уулуссаларбыт кэркэйэн иһэллэр. Кыттааччылар манньк күрэхтэри ытыр уонна көмөлөһөр олохтоох дьаһалтаҕа (баһылык Слепцов Ю.И.), дыһтар сэбиэтигэр, олохтоох кулуттарга дириг маһталларын тиэрдэллэр. Онтон тэрийэччилэр олохтоохторго этиэхпит этэ, эһиил ытыллар «Бастын олбуор» күрэххэ өссө ситиһиилээхтик кыттаргытыгар.

Н.Д. СИВЦЕВА, Аппааны

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

«Энсиэли» хаһыакка сибээс отделениеларынан, обществнай сурутааччыларынан 2013 сыл иккис аҥарыгар сурутуу ытыллар.

2013 сыл иккис аҥарыгар сурутуу
6 ыйга — 378 солк.,
3 ыйга — 189 солк.,
1 ыйга — 63 солк.

Хаһыат индексэтэ — 54889,
нэдиэлэҕэ иккитэ таһар.

СУРУТУУ - 2013

Тутуу – сайды кэрэһитэ

Кэлэр сылга биһиги улуус-тутуугар улахан спортивной ооньуулар ытыллыахтаахтар. Онон 2 спортивной саала, культурнай спортивной комплекс, киэн-куон стадион тутуллуохтара, ону сэргэ суол – иис оҕоһутугар, бөһүөлэктэр уонна улуус киини ис-тас көстүүлэрин тупсарыга элбэх үлэ ытыллыахтаах, спортсменнар түһэр, сынньанар дьиэлэрэ-уоттара сэргэхситиллиэхтээхтэр, бэлэмниэхтээхтэр.

Сорох тутууларга билигин тутар-тангар үлэлэр ытылла тураллар. Тэрилтэлэр сыһыарыллыбыт сирдэригэр, бэйэлэрин территорияларыгар ыраастаны-көбүрдүү үлэлэри ытталлар, ытыахтаахтар. Быһата, бу тэрээһини биһиги – Намнар дьонтон итэ-дэһэ суох үчүгэй бэлэмнээх

531 тыһ. 464 солк. көрүллүбүт. Мантан билигин мөлүйүөн аҕыс сүүс тыһыынча суумалаах тутар-монтажтыыр үлэ толороллубут. Тутууга 1 мөл. 710 тыһ. солк. «Үтүө дьыала» дирекцията көрбүт. Онтон ордугун «Нам улууһа» уонна «Ленский нэһилиэк» МТ-лэр үбүлүөхтээхтэрэ быһаарыллыбыт.

«Олонхо» дьиэтин, билигин Арбын орто оскуолатын тутууга үлэлэнэ сылдьар, «Якутгорстрой» ХЭТ (дир. М.А. Матвеев) бэдэрээккэ ылан үлэлээн эрэр. Үп-харчы көрүллүүтэ бытааран Андрей Былаханов 6 киһилээх тутуулааччыларын биригээдэтэ бу дьыл атырдыах ыйыттан үлэтин саҕалаабыт. Бу биригээдэ быйыл дьэ көндөйүн бүрүйэр сорукутаах. Биригээдэ дьэно:

ХАННА, ТУОХ ТУТУУ БААРЫЙ?

анаммыт Е.Е. Лугинов кэлэн барда. Тутууну кэрийэ сылдьан сыһыан көрдө-иһиттэ, бэрэбиэр-кэлээтэ. Онон: «Тутар үлэһиттэр үлэлэрин хаачыстыбатын кэтээн көрөр, хонтуруоллуур эбиттэр ээ», - диин астына санаатым.

Мантан Нам 1 №-дээх орто оскуолатыгар тийдим. Үөрэх саҕаламмыта 4-с нэдиэлэтигэр барда да, манна өрөмүөннүүр үлэ бүтэ илик. Онон оҕолор араас объектары кэрийэн үөрэнэ сылдьаллар. Бу оскуола өрөмүөнүгэр билигин икки биригээдэ үлэлиир. Ол курдук сантехническэй үлэлэри толорууга (оскуола ититэр ситимин саҕардыыга) А.А. Нахов биригээдирдээх 4 киһи уонна муостаны керамической кафелларынан оҕорууга уонна линолиумунан бүрүйүүгэ, пенобетонунан быыс истиэнэлэри оҕорууга, штукатуркалааһынга, кырааска, испиэскэ үлэлэрин толорууга 6 киһилээх М.Г. Холов биригээдэтэ сайын ортотуттан ылсан үлэли сылдьаллар. А.А. Нахов биригээдэтэ нэдиэлэ уста үлэлээн оскуола икки блогун ититэр ситимин тардан бүтэрбит. Аны 6-7 күнүнэн хаалбыт өссө икки кынаттын ситимин саҕардан биэрээхтээхтэр. Онон ититэр ситим 100% оҕоһуллан саҕагыгар түһэр туруктаах.

Быйыл бу оскуола өрөмүөн үлэлэрин ытыыга 2 мөл. 800 солк. үп көрүллэн үөрэх дьыла бүтээтин кытта үлэ саҕаламмыт. Дьингэр, итинэн эр мунгурдаммытара буоллар оскуола балажан ыйын 1 күнүгэр аһыллыахтаах эбит. Ол гынан

баран улуус урукку дьаһалтата, кэлэр сылга спортивной ооньуулары ытыллыахтарынан сибээстээн, оскуоланы өссө тупсаҕайдык оҕотторор, ититэр ситимин уонна түннүктэрин уларытан оҕорор сыалтан РФ «Үөрэх тэрилтэлэрин модернизациялааһын туһунан» программатын чэрчитинэн эбии 59 мөл. солк. үбүлэһини туруорсубутун, СР үөрэх министригэ бастаан биэрэргэ эрэннэрибит, онтон ити үбү 42 мөл. солк. түһэрбиттэр, кэлин өссө 33 мөл. диэри сарбыйыттар, тигһэзэр тийэн бу соторутааҕыта 20 мөл. солк. көрүүгэ сөбүлэһини түһэрситтэр. Ол да

көрүллүөхтээх үп аны источнига биллибэт буолан туормастаммыт.

Бу оскуола капитальной өрөмүөнүгэр «Сахастроймонтаж» ХЭТ (дир. Л.С. Захаров) уонна суб. бэдэрээччик «Сахадомстрой» ХЭТ (дир. Н.Н. Теплухов) үлэли сылдьаллар.

Икки объекка сылдьан, тутуулааччылары кытта көрсөн кэпсэтэн-ипсэтэн баран аны төннөн иһэн байыаннай комиссариат дьиэтин таһыгар баар өрүү ууланар, дьаардаах сыгынан сыл ахсын тунуйар, хотоолго кутуллубут буор үрдүгэр саҕа тутулан эрэр дьыаҕа тийдим. Бу саҕа тутууну «Копиртехсервис» ХЭТ (сал. А.Т. Никифоров) Намнааҕы официальной дилера ИП «Новгородов» (сал. Б.Г. Новгородов) туттара сылдьар. Борис Григорьевич манна маҕаһын аһан араас компьютернай, куюппуйалыыр техниканы атыылыырын таһынан, нэһилиэнньэҕэ араас өҥөнү оҕорор былааннаах эбит. Киһи предпринимательствонан дьарыктаммыта хайы-үйэ 13-с сылыгар барбыт.

Бу дьыһини ИП «Визит» (сал. А.М. Амбросьев) 8 киһилээх биригээдэтэ атырдыах ыйын 22 күнүттэн тутуу сылдьар. Тутуулааччылар бары Хамаҕатта нэһилигин олохтоохторо. Тутуунан дьарыктаммытара ырааппыт. Хаһаайын тутуу матырыйаалларынан кэмийгэр толору хааччыйан иһэр эбит. Онон саҕа дьылга диэри дьэ ис-тас бараанын ситэрэн, гаһын ситимин тардан, ититин киллэрэн үлэҕэ киллэриэхпит диин суоттаналлар.

Инокентий ИВАНОВ

көрсүөхтээхпит, үрдүк таһымнаахтык ытыахтаахпыт. Онон сорох улахан, үлэ элбэх. Ону бары турунуубутунан, түмсүүбүтүнэн эрэ кыайаахпыт.

Бу күнүргэ улууспут сорох тутууларыгар тутар-монтажтыыр, өрөмүөннүүр үлэлэр хайдах баран эрэллэрин билсэ бара сырыттыбыт. Ааспыт сылга «Кыайы» скверин таһыгар «Олонхо» дьиэтин каркаһа туруоруллубута, акылаата бетонунан кутуллубута. Бу тутуу республикатааҕы «Үтүө дьыала» хамсааһын иһинэн тутулан эрэр. Маны тутууга 3 мөл.

«Харчы соторутааҕыта хамсаата, материалынан хааччыыны быстыбатаҕына ый курдугунан дьэ көндөйүн барытын бүрүйэн бүтэриэхтээхпит», - диэтилэр.

Улуус баһылыгын солбууааччы С.С. Матвеев: «Олонхо» дьиэтэ кэлэр сылга бүтүөхтээх (переходящий) объект. Онон быйыл көндөйүн оҕоруунан эрэ мунгурданабыт», - диин тутуу төһө уһундук барара быланаммытын быһааран биэрдэ. Мин сылдьар кэмэр тутуу хаачыстыбалаахтык барытын көрө улуус МКУ-тутар техникескэй надзорунан соторутааҕыта эрэ

Кэрэ эйгэтигэр

«Дьүөгэлэр» народнай вокальной ансамбыл атырдыах ыйын 23 күнүттэн балажан ыйын 2 күнүгэр диэри аатырбыт «Күннээх биэрэккэ» Болгарияҕа Бургас куоратыгар ытыллыбыт аан дойду фольклорга чемпионатыгар баран, 24 араас омук ырыатын-тойугун ортотугар россиянтан соҕохох биһиги коллективпыт илин-кэлин түсүһүн үөрүү-көтүү үктэллэнэн, кыайы-хотуу кыбынылаах эргиллэн кэллибит. Биһиги састааптыгыгар 11 буолан сырыттыбыт. Аан дойду аатырбыт профессиональной артыыстара кэлбиттэрин, государственнай статуспаах коллективтар баалларын көрөн соһуйдубут да, уолуйдубут да. Ол эрээри кыттан истэхпит аайы, хоннохпут аһыллан, дьэтийдэ быһыыгынан холкубутугар түстүбүт, таһыммыт да үрдээбит курдук буоллубут.

Бургас куорат Болгария Күннээх Визергин курортнай куораттарыттан биридэстэрэ буолар. Туристическай бизнэһинэн дьарыктанан дьон-сэргэ сынньанар буолан, тоҕуоруспут кэмнэр эбит. Чахчы да тула өттүгү муора, кумах, ыраас күн, күөх халлаан, дьэрэкээн сибээки.

Бизэ күнү мэлдьи дьүүлүүр сүбэ кыраҕы хараҕар ылаан-туойан бэйэбит нуруоппут төрүт уус-уран айымныларынан араас көрүгүн толорон көрдөрдүбүт. Бэркэ сэнээрэн көрдүлэр, иһитилэр. Кэнсиэр барыта аһаҕас

ҮӨРҮҮ-КӨТҮҮ ҮКТЭЛЛЭНЭН

халлаан анынгар ытыллар. Биһигини тэнгэ киһи Монголия, Индонезия, Малайзия, Турция, Армения, Грузия, Болгария коллективтарын бэлиэти көрөр. Ити коллективтар күрээи быдан кизгэтэллэр. Онон киисии сытырхай этэ. Атын омукурга хоолоотоххо, танаспыт-саппыт атына, ырыабыт-тойуктут дьикитиэ дьон болҕомтогун тардар.

Биир күн фольклор чемпионатыгар аналлаах пресс-конференция буолла. Онон коллективтан 4 буолан сырыттыбыт. Араас хаһыаттартан, сурунааллартан суруналыыстар сылдьан хаартыскаҕа түһэрдилэр, күөх экранга уһуллулар.

Түмүгү таһаары күнүгэр биһиги 1 м. ылан кыһыл көмүс мэтээли кытта күрэх үрдүкү бэлиэтин- кыһыл көмүс орфейы тутан үөрүү-көтүү бөҕө буоллубут. Ону таһынан анал номинацияга тигистибит. Ити күн кыттылаахтар куорат ылыргы бастакы олоҕун көрдөрөр хаамы-парадыгар сырыттыбыт. Онон кэнсиэрдир сирбитигэр диэри түөртэ оһуохайдаан тийдибит. Тула өттүбүт эмиэ араас ырыа-тойук. Арасыйыаттан биһиги соҕохох буолан, былаахпытын көрөн биир дойдулаахтарбыт кэлэн кэпсэттилэр, кэнсиэр кэмийгэр биһиэхэ «ыалдан» ыһы-хаһы бөҕө буолаллар. Хааман истэхпитинэ Россия 1-кы

каналын «Непутевые заметки» биэри ытыааччыта Дмитрий Крылов кэлэн кэпсэттэ, бииргэ хаартыскаҕа түстүбүт.

Сыннаалан күммүттүк София куоракка 4 чаас айаннаан тийдибит. Туох баар салайар дьаһалталарын дьытэ-уота барыта биер сиргэ түмүллэн тураллар эбит. Болгарияны туюктар

Умуллубат уот болуоссатыгар Сербия генералын көрсүһүүгө байыаннай параады, венкууруутун көрдүбүт. Президент үлэлир дьэтигэр бочуоттаах харабыллары солбуйсуутун сэнээрдибит. Урут Ленин пааматынныга турбут үрдүк үктэлгэ билигин эдэр дьахтар «Молодая София» диин куораттарын сим-

500 сыл баттаан олобууттарын нууччалар босхолобууттара диин махтана ахталлар эбит. Онон нуучча сэрийиһиттэригэр аналаах аттаах киһи пааматынныга баар эбит. Биир улахан православнай таһара дьэтигэр сырыттыбыт.

вола турар эбит.

Яхтанан туспа аралдытар, ооньотор, сынньатар программалаах муораҕа уһунубут. Кыраны да сыскабуорга түһэрбэккэ хаартыскалаан, киинэҕэ устан харчыны

«өлөрбүтүнэн» бараллар эбит. Уста сылдьан бассейнгга уонна аһаҕас муораҕа сөтүөлэтэллэр, үһүс этээһигэр күнгэ сытыахын сөп. Утах арааһа дэлэй уонна аһаталлар.

Болгардар, олохтоохтор кэпсидиллэринэн, үлэ миэстэтэ эмиэ суох. Чааһынайынан, коллективынан (эмиэ биһиги курдук) улахан киэн баһыналарынан виноград плантациятын олордоллор эбит. Ону таһынан подсолнуу олордоллор. Онтон подсолнечнай арыы, виноградтан вино оҕорон атыылыллар.

Дьэ, ити курдук биһиги, «Дьүөгэлэр» ырыа ансамбыл кыргыттара ааспыт сылга Испанияны көрбүт-истибит буоллахпытына, быйыл күннээх Болгарияҕа тийэн сынньанан, муораҕа сөтүө бөҕөтүн сөтүөлээн, хара бэйэбит өссө харааран, сайыммытын уһатан, сири-дойдуну көрөн, атын омукутары кытта алтыһан бэйэбитигэр бэртээхэй бэлэх оҕоһунубут. Аны кэлэ-бара Москваҕа үстэ хоннубут. Дойду тэбэр сүрээҕэр Кыһыл болуоссат түүннү кизрэкэйитин көрдүбүт. «Саныырга да үчүгэй буолуо», - диин хомуска оонньообуспут.

Түмүккэ биһигини өйөөн, кэлэр-барар айаны уйуммуттарыгар улуус дьаһалтагыгар (баһылык А.И. Ильингэ), продюссер Лена Николаевна Ильинаҕа коллектив аатыттан улахан махталбытын тиэрдэбит.

С.М. КУТУКОВА, Е.А. КУТУКОВА

КҮНДҮ ЫТЫК КЫРДЬАБАСТАРБЫТ!

Энигины РФ Пенсионнай фондатын Намнааҕы управлениетын аатыттан аан дойдутааҕы кырдыбаастар күннэринэн итиитик-истинник эҕэрдэлибит!

Бу күн биһиэхэ ураты күн буолар. Бу күн биһиги аҕа көлүөнэбитигэр махтал тылларбытын тиэрдэспитин баҕарабыт. Эниги билинги көлүөнэни үлэлииргэ, төрөөбүт дойдуга, дьиэ кэргэнэригэр бэринилээхтик сыһыаннаһарга, үчүгэйи ыраланан олорого үөрэспикит. Убаастабыллаах кырдыбаастар, эдэр көлүөнэ энигитэн холобур ылан иннин хоту эрэллээхтик айаннаан иһэр.

Баҕарабыт Эниэхэ оҕолоргут тапталларыгар бигэнэн, дьонгут-сэргэбит ытыктабыллынан кынаттанан, доҕотторгут доҕуһуолунан, үлээннээхтэригэр үтүөлэринэн сиэттэрэн, сылаас сыһыаннарынан салайтаран эдэр дууһабытын кырдыары кыйдаан, тумууну тумнан, өссө уһундук дьоллоохтук олороргутугар! Инникитин даҕаны чэгиэн-чэбдик буоларгытыгар, дьонгутугар-сэргэбитигэр үтүмэн үтүөнү эрэ түстүү сылдыаргытыгар!

80 СААСТААХ ПЕНСИОНЕРДАРГА ПЕНСИЯЛАРЫГАР ЭБИЛЛИИ ТУНУНАН

17.12.2001с. 173 нүмэрдээх Федеральнай сокуонга олобуран пенсия базовой чааһа пенсионер 80 сааһын туолбут күнүттэн икки төгүл үрдүүр. Бу үрдээһини пенсионерга управление ааҕар уонна төлүүр, пенсионертан сайабылыанна ирдэммит. Пенсия базовой чааһа 80 сааска билинги туругунан

10108 солк. 86 харчыга тэннээр. Онтон эр киһи 25, дьахтар 20 сыл уопсай ыстаастаах уонна саха сиригэр 15 сыл үлэлээбит буоллахтарына 10830 солк. 94 харчыга тэннээр. Ол онугар социальная управление 70 сааһыгар анаабыт 529 солкуобай кээмэйдээх региональная төлөбүр тохтуур.

ҮЛЭЛЭЭБЭТ ПЕНСИОНЕРДАР СЫННЬАЛАНҔА АЙАННАРЫН ТӨЛӨӨҮН ЭЛБИИР

Билэргит курдук, үлэлээбэт пенсионердар икки сылга биридэ Россия иһигэр сынньаланҥа айаннарын РФ Пенсионнай фондатын төлүүр.

Ааспыт сылга биһиги улуус-пугутгар 127 үлэлээбэт пенсионердарга баран кэлии ороскуота компенсацияламмыт. Ити 2008 сылга тэннээтэххэ 62 киһинэн, оттон 2007 сылтан 101 киһинэн элбэх. Ааспыт сыл тумуугунэн пенсионердар сынньаланҥа айаннарыгар Нам улууһун Пенсионнай фондатын салаата уопсайа 2,8 мөл. солкуобайы төлөбүт.

Санатан эттэххэ, айан ороскуотун компенсациялааһын кырдыбаастарынан уонна инбэликкэ тахсан үлэ пенсиятын ылар уһук хоту уонна оноу-ха тэннэммит сирдэргэ олорор үлэлээбэт пенсионердарга оноһуллар.

Бу төлөбүр икки көрүнгээх: - Сынньана баралларын туоһулуур докумуоннаах (путевкалаах, эбэтэр сынньаланҥа ынгырылаах буоллахтарына), анал айан докумуона (талон) бэриллэр.

- Пенсионер сынньанан кэлбит түгэнигэр, айанын ороскуотун туоһулуур докумуоннарыгар олобуран төлөнөр.

Компенсацияны ыларга анал былаанка суруллубут сайабылыанна, паспорт, пенсионнай

дастабырыанна, булгучулаах пенсионерга страхования сибидиэтэлистибэтэ, үлэ киниискэтэ (оноуоха үлэлээн тохтообут дьэн ыйылла сылдыар буолуохтаах), банк киниискэтэ, эбэтэр карта ирдэнэр.

Баран кэлбит айан ороскуотун төлөтөрүө бу үөһэ ыйыллыбыт докумуоннары таһынан, айаны туоһулуур докумуоннар (айан билиэттэрэ, быһыллар посадочнай талоннар) ирдэнэллэр.

Тэрилтэттэн биэрбит сынньаланҥа туоһулуур докумуон (путевка, курсовка уо.да) суох буолуорун, аймактаргытыттан, билэр дьонгутуттан нотариуһунан бигэргэтиллибит сынньаланҥа ынгыры эмиэ учуоттанар. Бу докумуонна пенсионер аата-суола, сынньанар сири аадырыһа, кэмэ, докумуону толорбут киһи аата-суола, тэрилтэ реквизиттэрэ, юридическай аадырыһа уо.да. ыйыллаллар. Докумуон илии баттааһыннаах, бэчээттээх буолуохтаах. Нэһиликкэ нотариус суох буолуорун, илии баттааһын муниципальнай тэрилли боломуочуйаах үлэһитинэн бигэргэтиллэр.

Үлэлээбэт пенсионердар икки сылга биридэ сынньаланҥа айаны төлөтүү туһунан сиһилии олорор сиргитинэн Пенсионнай фонда управлениетыттан билсэххитин сөп.

Меры социальной поддержки ветеранов ГКУ РС(Я) «Намское Управление социальной защиты населения и труда при Министерстве труда и социального развития РС(Я)»

Категория льготника	Ветеран тыла	Ветеран труда
Социальные услуги		
На оплату жилищно-коммунальных услуг	2111 руб. ежемесячно	1266 руб. ежемесячно
Единовременная денежная выплата на оплату социальных услуг	669 руб. ежемесячно	750 руб.ежемесячно
Заявка на отказ от бесплатного обеспечения лекарств. (Заявка принимается до 01 октября т.г.)	543 руб. ежемесячно	
Присвоение звания «Ветеран труда»		Стаж жен-35 лет, муж-40 лет, Награда РФ +стаж 20 лет, 4и более детей +20 лет стажа
Ремонт жилья	Единовременная выплата, одиноко проживающим ветеранам, в размере 30 тыс. руб.	
Санаторно-курортное лечение	Бесплатно по квоте УСЗН или компенсация 100% от стоимости путевки на 14 дней 1 раз в 2 года по России	60 и более лет, не работающие по квоте УСЗН оплата 20% или компенсация 80% от стоимости путевки на 14 дней 1 раз в 2 года по Республике Саха (Якутия)
Компенсация зубопротезирования	15 тыс. руб. раз в 4 года.	Отменена с 2013 года

ОБ ОСУЩЕСТВЛЕНИИ ЕЖЕМЕСЯЧНЫХ КОМПЕНСАЦИОННЫХ ВЫПЛАТ НЕРАБОТАЮЩИМ ТРУДОСПОСОБНЫМ ЛИЦАМ, ОСУЩЕСТВЛЯЮЩИМ УХОД ЗА НЕТРУДОСПОСОБНЫМИ ГРАЖДДАНАМИ

Ежемесячная компенсационная выплата назначается проживающим на территории Российской Федерации лицам, осуществляющим уход за инвалидом I группы, ребенком-инвалидом в возрасте до 18 лет, а также престарелым, нуждающимся по заключению лечебного учреждения в постоянном постороннем уходе либо достигшим возраста 80 лет (нетрудоспособные граждане).

Компенсационная выплата устанавливается лицу, осуществляющему уход, в отношении каждого нетрудоспособного гражданина на период осуществления ухода за ним.

Указанная выплата производится к назначенной нетрудоспособному гражданину пенсии и осуществляется в течение этого периода, на сегодняшний день сумма составляет 1680 руб. 00 коп.

Компенсационная выплата назначается лицу, осуществляющему уход, независимо от родственных отношений и совместного проживания с нетрудоспособным гражданином.

Компенсационная выплата назначается и осуществляется органом, осуществляющим назначение и выплату пенсии нетрудоспособному гражданину (Управление пенсионного фонда).

Для назначения компенсационной выплаты необходимы следующие документы:

- 1) заявление лица, осуществляющего уход, с указанием даты начала ухода и своего места жительства;
- 2) заявление нетрудоспособного гражданина о согласии на осуществление за ним ухода конкретным лицом. В случае если уход осуществляется за ребенком-инвалидом либо лицом, признанным в установленном порядке недееспособным, такое заявление подается от имени его законного представителя. Ребенок-инвалид, достигший 14 лет, вправе подать заявление от своего имени. От родителей, осу-

ществляющих уход за ребенком-инвалидом, такое заявление не требуется;

3) справка органа, осуществляющего выплату пенсии, по месту жительства либо месту пребывания лица, осуществляющего уход, о том, что пенсия этому лицу не назначалась;

4) справка органа службы занятости по месту жительства лица, осуществляющего уход, о неполучении им пособия по безработице;

5) выписка из акта освидетельствования нетрудоспособного гражданина, признанного инвалидом, направляемая федеральным государственным учреждением медико-социальной экспертизы в орган, осуществляющий выплату пенсии;

6) медицинское заключение о признании ребенка в возрасте до 18 лет инвалидом;

7) заключение лечебного учреждения о необходимости престарелого гражданина в постоянном постороннем уходе;

8) документ, удостоверяющий личность, и трудовая книжка лица, осуществляющего уход, а также трудовая книжка нетрудоспособного гражданина;

9) разрешение (согласие) одного из родителей (попечителя) и органа опеки и попечительства на осуществление ухода за нетрудоспособным гражданином обучающимся, достигшим возраста 14 лет, в свободное от учебы время;

10) справка образовательного учреждения, подтверждающая факт обучения по очной форме лица, осуществляющего уход;

11) справка (сведения) о назначении компенсационной выплаты за осуществление ухода за нетрудоспособным гражданином, являющимся получателем пенсии в соответствии с Законом Российской Федерации «О пенсионном обеспечении лиц, проходивших военную службу, службу в органах внутренних дел, Государственной противопожарной службе, органах по

контролю за оборотом наркотических средств и психотропных веществ, учреждениях и органах уголовно-исполнительной системы, и их семей» и трудовой пенсии по старости, выдаваемая органом, осуществляющим выплату соответствующей пенсии.

12) Компенсационная выплата назначается с месяца, в котором лицо, осуществляющее уход, обратилось за ее назначением с заявлениями и всеми необходимыми для представления документами в орган, осуществляющий выплату пенсии, но не ранее дня возникновения права на указанную выплату.

Лицо, осуществляющее уход, обязано в течение 5 дней известить управление пенсионного фонда о наступлении обстоятельств, влекущих прекращение осуществления компенсационной выплаты в случае:

- 1) смерти нетрудоспособного гражданина либо лица, осуществляющего уход, а также признании их умершими или безвестно отсутствующими;
- 2) прекращения осуществления ухода лицом, осуществлявшим уход, подтвержденное заявление нетрудоспособного гражданина (законного представителя);
- 3) назначение лицу, осуществляющему уход, пенсии независимо от ее вида и размера;
- 4) назначение лицу, осуществляющему уход, пособия по безработице;
- 5) выполнение нетрудоспособным гражданином либо лицом, осуществляющим уход, оплачиваемой работы;
- 6) истечение срока, на который нетрудоспособному гражданину была установлена I группа инвалидности либо категория «ребенок-инвалид»;
- 7) достижение ребенком-инвалидом возраста 18 лет, если ему по достижении этого возраста не установлена I группа инвалидности;

Киһи олобу биридэ олорор

«Хатын-Арыы» нэһилиэгин баһылыктара Ю.И. Слепцов, Г. Г. Марков уонна социальная харалта специалистара Н. Д. Сивцева, Е. В. Стрекаловская, участкочвайбыт П.Н. Саввинов бары биир сүбэнэн үлэ бөвөтүн ытталлар да, биһиги арыгыһыттар, кинилэр үлэлэрин атахтыбыт аҕай. Бэйэбит иһэн-аһаан, оҕолору умнан, араас буруйу оҕорон, учуокка туран кириэн биэрэбит буолбатах дуо? Араас көмөнү, сөптөөх сүбэлэри биэрэн көнөр суолга турарбыт туһугар олус кыһаллан үлэлииллэр дьэн сыаналыбын. Ону бары иһэр ийэлэр өйдөөбөттөрө олус хомолтолоох суол. Ийэ киһиэхэ төрөппүт өфотө этэнгэ улаатыгыта, үөрөхтээх, үлэһит киһи буолуута, орто дойду олохун сөпкө өйдөөн, сыал-сорук туруорунан, олохун аргыһын көрсөн, бигэ туруктаах ыал буолуута – бу барыта күн күбэй ийэҕэ дьоло дии саныбын.

КӨНӨР СУОЛГА ТУРУНУОБУУН!

Биһиги нэһиликкэ (Граф Биэрэгэ, Кыһыл Дэрэбинэ, Аппааны) иһэр эдэр ийэлэр, аҕалар, эбээлэр, эһээлэр, ыччаттар олус элбэхпит. Олох араас охсууттан, элбэх бырааһынныктар содулларттан о.д.а. биричиинэ көстөрүнэн иһэбит-аһыбыт аҕай. Өйдөөн-санаан көрүүбүн, оноовор соботох оҕолоох ыал, оҕолорун соһуччу сүтэрэн баран, биһиги курдук арыгылаан барбакка, этэнгэ олорохтууллар дии. Мин 60-с хаарбар үктэнээри олорон, элбэҕи да элбэҕи санаан кэлбиһпиттэн, сөбүлүүр хаһыатым нөнүө, бар дөмүм-сэргэбин кытта санаабын үлэстииһин баҕардым.

Киһи таптыыр кинититтэн олус хомойдобуна, хоргуттабына ыраас да таптал умуллар, сүтэрэбит. Этниһи, охсуһуу, кырбаныы, араас сыһыны - барыта баалара. Оҕолорбун аҕата суох хаалларбат баҕаттан 36 сыл олордум. Аҕыс сыл инсулла-

ан, ол иһигэр 3 сыл ийи-сааҕы сууйуу. Манньык олох охсууларыттан иһэр буолбутум. Сыһыа өйдөбүлүнэн «киһи даҕаны иһэр дий, онтон мин да киһи курдук айахтаахпын, тоҕо иһиэ суохтаахпын?» дьэн аһы ууну амсайар буолбутум. Билинги толкуйбуна олорбутум буоллар төрүт да иһиэ-аһыа суохтаах киһи арыгыһыт аатырдабым. Бэрт кыраттан киһи дьылбата быһаарылларын өйдөөбөтөх эбиһин. Чэ, билигин да өйдүүр-өйүүр дьондордоохпун, ол иһигэр анаардас, үүт суоппардара бары бырааттарым. Кийиттэриим барахсаттар өйөбүл-тирэх буолаллар. Нэһилиэгим, иккис дойдум дьонно-сэргэтэ мэлдьи үөрөкөтө кэпсэтэллэр-ипсэтэллэр. Анаардас, үөрө-көтө кэпсэттэртэринэ даҕаны (туох да эт-хаан уруута, аймаҕа суох киһи) дьоллоо түһэйим. Баһылыктарым да бары кыһалҕабар мэлдьи күүскөмө, өйөбүл буолаллар, туох

кыалларынан көмөлөһөллөр. Юрий Иннокентьевичка, Герман Герасимовичка махтал буоллун.

Кинилэр төрөөбүт нэһиликтэрэ тас көстүүтэ тупсарын туһугар, араас элбэх көстүүлээх тутуу ытан үлэлииллэрэ хайҕаллаах. Урут хаһан да тупсубатабын тубуста буолбат! Мин кинилэр бары сүбэнэн үлэлииллэрин сөбүлээтим. Өбүгэлэриб бараксаттар: «сүгэ кыйбатабын, сүбэ кыйар» дьэн этииллэрэ оруобуна сөп түбөһэр.

Нэһиликпитигэр кыаммат, иһэр-аһыыр ыал ахсаана элбэх. Кинилэри кытта ыкса үлэлэһэллэр. Мэлдьи рейдэлэри онороллор. Хата, биһиги учуокка сылдыарыбытын умнутуу суос бэринэбит, ардыгар үөбөр да кэмнэрдээхпит буолуо. Дьингизэн, бэйэбит сыһыа-халты туттан учуокка турдахпыт дии. Ону кинилэр үлэлэрин быһытынан бэрэбиэркэлиир бырааптаахтар.

Тутулуохтарыттан өрөмүөннэмэтэх уопсайдары өрөмүөннүүлэр, чааһынай дьилэлэргэ эмиз. Аны Аппааныга, Кыһылга 2, 4 квартиралардаах толору хааччылыылаах таас дьилэлэр тутулан бүтэллэрэ чугаһаата. Детсадтарбыт олбуордара ситтэ-хотто, баһаам элбэх үлэ Хатын Арыыга күөстүү оргуйар. Хонтуораҕа кирирдэххэ хонор хаас курдук хоһонон олорботтор, үөрэ-көтө, туох кыһалҕаахпыттын ыйыталаһан быһаарыах буоллалар уонна хайаан да сөптөөхтүк быһаараллар. Оһон нэһилиэгим олохтоохторугар этиэм, көрдөһүөм этэ: «Баһылыктарбытын харыстыабын, социальная үлэһиттэригин, участкочвайбытын убаастыабын. Арыгыттан аккаастанан бэйэ бодобутун тардыныабын! Нэһилиэкпит аатын үрдүктүк тутуоһун!»

БУЛУУЧЭЭНЭ, Кыһыл Дэрэбинэ

Дьобус уонна орто бизнес эйгэтигэр

(Блиц-опрос)

Предпринимателлэр күннэринэн сибээстээн, улууспутугар баар саамай улахан атыы-эргиэн киинигэр – «Талба» рынокка бара сырыттым. Манна 60-тан тахса киһи арендаһан үлэлиир эбит. Киһилэр төһө да улахан, ботуччу сууманы сомсон ылбаталлар, бэйэлэрин дьиэ кэргэттерин иитэн-аһатан олорор дьон буолаллар. Улууспутугар дьобус уонна орто бизнес салаатын сайыннарар предпринимателлэр ахсааннарыгар киирсэллэр. Биир өтүнэн санаан ыллахха, государство кыйан үлэннэн хааччыйбат түгэнигэр быысарыт булан бэйэлэрин бэйэлэрэ хааччыналлар. Онон улууспут социальной-экономическай сайдыгыгар төһүү күүс буолаллар.

Блиц-опросун өр үлэлээбит, бары да көрөн билэргит буолуо, нуруокка этиллэринэн «1000 мелочи» дьин хаһайыстыба олус туһалаах табаардары атыылыыр Е.И. Коркинаттан саҕалаатым. Салгыы кини саамай өр үлэлээбит дьонун ыйан-кэрдэн биэрдэ.

- Үлэтин-хамнаскын хаһан, туохтан саҕалаабыккыны?
- Идэн туһунан кылгастык сырдатыйа дуо?

Коркина Елена Иннокентьевна, «Талба» рынок директорын солбуйааччы:

- Үлэлээбитим олус ыраатта. Намна рынок дьин өйдөбүл төрүкү суох эрдэбинэ, 90-с сыллар саҕаланан тыгар «Универмаг» маҕаһын иннигэр олорон таңас атыылаабытым. Оччолорго олох аҕыйах этибит, тарбахха баттанарбыт. Билигин хаһайыстыбаннай табаар аҕалан атыылыбын.

Попова Мария Ионовна:

- Эргизэн эйгэтигэр 1995 с. күһүн таһырдыа үлэбин саҕалаабытым. 1997 с. регистрацияламмытым. Бастаан үлэлиирбитигэр элбэх эрэйдэри көрсүбүштү. Ол курдук атыылыыр таңаспытын дьиэбиттэн салаасканан соһон таһар этибит. Ол саҕана «такси» дьин суоҕа. Рынок дьиэтэ умайбыта, барытын саңаттан тэримипит. 2010 с. улахан уу кэлэн дьиэбит аңаарыгар диэри ылбыта. Атыылыыр таңаспыт, малбыт барыта ууга устубуттара. Билигин олох сайдан рынокпыт дьиэтэ тубуста. Улахан, сылаас, сырдык. Коллективпыт үчүгэй, бары бэйэ-бэйэбитин билсэбит, үлэлииргэ табыгастаах.

Цэнь Минау:

- Саха сиригэр 1993 с. кэлээт да тута Намна тахсыбытым. Бастаан таһырдыа атыылыыр этим. 1998 с. предприниматель быһытынан учуокка турбутум. Намы олус сөбүлээтим, иккис дойдум буолар. Үлэлиир усулуобуйа барыта баар.

Дьяконова Федора Симоновна:
- Мин 4 оҕолоохпун, 10 сиэннээхпин. Онон улахан дьиэ кэргэннээх буолан эбии дохуот кил-

лэрэр сыалтан 1996 с. үүт, сүөгэй, иэдэгэй атыылыбын. Атыылаһааччылар үгүстэр, куруук атыылаһар клиентардаахпын.

Петрова Маргарита Васильевна:

- Маннай утаа Макарова С.И. атыыһытынан үлэлээбитим. Онтон бэйэм атыылыыр буолбутум уонтан тахса сыл буолла.

Рынокка иккитэ «умайан», улахан хорумнуулаахпын. Бэйэм үлэлээх уонна пенсиялаах буоламмын атыылыты турабын. Саңа рынокпыт дьиэтигэр туспа хостоох буолан үчүгэй, ол тынан баран олус тымныы.

Бочкарева Светлана Николаевна:

- Атыынан дьарыктаммытым 16 сыл буола. Бастаан канцтовардары, кинигэни, билигин таңас атыылыбын. 2010 с. халаан кэмигэр табаарым ууга былдыаммыта, туох да көмө оһоһуллубатаҕа. Онтон саңаттан тэринэн үлэбин саҕалаабытым.

Сыл буолаат аны умайан ороскутурбуштү. Инникитин үлэлиир баҕалаахпын, коллективым орто-тугар сылдыарым үчүгэй, сэргэх, иллээхпит, эйэлээхпит, тирэхтээхпит. Бэйэ үлэлээх-хамнастаах курдук сылдыар туох куһаҕаннаах буоолуо?

Константинова Анжела Васильевна:

- 2009 с. ИП быһытынан докумуонна киирбитим. Рынок дьиэтигэр атыылыыр миэстэ суох буолан саас таһырдыа турарым. Бастаан күннээҕи кэтэр таңастары атыылыыр этим. Билигин тэнийэн рынокка икки миэстэлээхпин.

Винокурова Тамара Прокопьевна:

- Үүтү, эти 2008 с. атыылыбын. Эппин чаһынай дьонтон туттабын. Бастаан үлэлирим саҕана эт сыаната 150 солк. этэ, билигин 350 солк. тэҥнэстэ. Кыһын, саас, сайын үүт-ас аччыыр, ити кэмнэргэ аренда төлөһөргө ыарахаттардаах буолааччы. Атыылыты турар кэммэр өрүү регистрацията суох

дьоннор (БОМЖ) сордуулар, табаарбытын уораллар.

Иванова Ольга Васильевна:

- 2013 с. «Встреча» кафе тэринэн үлэлибин. Бастаан утаа киһи аҕыйах этэ, билигин элбэх киһи сылдыар. Инники былааммар өссө кэңэтинэр баҕалаахпын. Бастаан арылларбар үһарчы өтүнэн ыарахаттардаах этэ. Түгэнинэн туһанан «Талба» рынок администрациятыгар, Коркина Е.И. өйөбүл онорбуттарыгар махталбын биллэрбим.

Винокурова Анисия Иннокентьевна:

- Идэбинэн парикмахербын, 2006 с. ИП быһытынан регистрацияламмытым. 2010 с. «Талба» рынок дьиэтигэр хос ылан өнөбүн оноробун. Рынок киһи сиргэ тулар буолан олус табыгастаах. сүрүн кыһалҕам дьин итии уу суоҕа буолар. Парикмахер өнөрүн өнөтүн барытын кэриэтэ толоробун. Ордук кэрэ аңардар уонна ыччаттар сылдыаллар. Туттар матырыйаал «Эстель» дьин профессиональнай, хаачыстыбалаах оборудование буолан олус үчүгэй.

Кэпсэттэ М. ПЕТРОВА

Советует специалист

При проведении мероприятий по сокращению численности или штата работников или в случае ликвидации организации либо прекращения деятельности индивидуальным предпринимателем работнику необходимо иметь в виду, что работодатель обязан данную процедуру провести следующим образом:

1. Работодатель издаёт приказ об изменении структуры штатного расписания с указанием основания, причины и срока увольнения работников, их

производится не позднее чем за 3 месяца до начала проведения соответствующих мероприятий и в соответствии со статьей 25 Закона о занятости населения в РФ не позднее чем за 2 месяца до начала проведения мероприятий по высвобождению работников работодатель обязан в письменной форме информировать об этом службу занятости населения.

4. Уведомление вручается в письменном виде. Работники должны быть персонально под роспись предупреждены о предстоящем высвобождении не позднее чем за два месяца до

даты увольнения (ч. 2 ст. 180 ТК РФ). Если работники, занятые на сезонных работах, о предстоящем увольнении работодатель предупреждает в письменной форме не менее чем за 7 календарных дней (ч. 2 ст. 296 ТК РФ). При этом работодатель обязан предлагать все вакансии, в том числе и нижестоящую должность или нижеоплачиваемую работу, которую работник может выполнять с учетом его состояния здоровья (часть 3 статьи 81 ТК РФ).

6. Увольнение по основанию, предусмотренному п. 2 ч. 1 ст. 81 ТК РФ допускается, если невозможно перевести работника с его письменного согласия на другую, имеющуюся у работодателя работу.

8. Для работников, являющихся членами профсоюза, увольнение в связи с сокращением численности (штата) произво-

дится с учетом мотивированного мнения выборного органа первичной профсоюзной организации (ч. 2 ст. 82 ТК РФ). Трудовой договор может быть расторгнут не позднее 1 месяца со дня получения мотивированного мнения выборного органа первичной профсоюзной организации (ст. 373 ТК РФ).

9. Работодатель с письменного согласия работника имеет право расторгнуть с ним трудовой договор до истечения срока предупреждения об увольнении. При этом работодатель в соответствии с ч. 3 ст. 180 ТК РФ обязан

после данной процедуры работодателю обязан произвести процедуру по выплате причитающихся сумм, а именно на основании ст. 318 ТК РФ

ботодателем по прежнему месту работы за счет средств этого работодателя.

Таким образом, при увольнении работодатель обязан выплатить работнику выходное пособие в размере среднемесячного заработка. По истечении двух месяцев в случае не трудоустройства работника, а факт не трудоустройства подтверждается трудовой книжкой работника, выплачивается за второй месяц со дня увольнения и аналогично за третий месяц. Например Вы уволены в связи с сокращением

ВАС СОКРАЩАЮТ: ЧТО НУЖНО ЗНАТЬ?

категории и количество, а также состав комиссии и порядок работы комиссии, занимающейся увольнением.

2. Определяются кандидатуры работников, подлежащих увольнению в связи с сокращением численности (штата) работников. Следует иметь в виду, что работодатель должен определять кандидатуры с учетом требований статей 179, 261, 269 ТК РФ.

3. После того как кандидатуры определены не позднее чем за 2 месяца до начала проведения мероприятий по сокращению численности (штата) работодатель обязан в письменной форме сообщить об этом выборному органу первичной профсоюзной организации как установлено ст. 82 Трудового кодекса РФ. В случае предполагаемого массового увольнения уведомление

выплатить ему дополнительную компенсацию в размере среднего заработка, исчисленного пропорционально времени, оставшегося до истечения срока предупреждения об увольнении.

10. На основании ч. 2 ст. 84.1. ТК РФ с приказом работодателя о прекращении трудового договора работник должен быть ознакомлен под личную роспись.

11. Расторжение трудового договора с работниками, высвобождаемыми в связи с сокращением численности (штата) работников или ликвидацией предприятия, производится по пунктам 1, 2 статьи 81 ТК РФ. Запись о причине увольнения в трудовую книжку делается в точном соответствии с формулировками действующего законодательства со ссылкой на соответствующий пункт, часть статьи, статью закона.

работнику, увольняемому из организаций, расположенных в районах Крайнего Севера и приравненных к ним местностях, в связи с ликвидацией организации либо сокращением численности (штата) работников, выплачивается выходное пособие в размере среднего месячного заработка. За ним также сохраняется средний месячный заработок на период трудоустройства, но не свыше трех месяцев со дня увольнения (с зачетом выходного пособия). В исключительных случаях средний месячный заработок сохраняется за указанным работником в течение четвертого, пятого и шестого месяцев со дня увольнения по решению органа службы занятости населения при условии, если в месячный срок после увольнения работник обратился в этот орган и не был им трудоустроен. Данные выплаты производятся ра-

ботнику, увольняемому из организаций, расположенных в районах Крайнего Севера и приравненных к ним местностях, в связи с ликвидацией организации либо сокращением численности (штата) работников, выплачивается выходное пособие в размере среднего месячного заработка. За ним также сохраняется средний месячный заработок на период трудоустройства, но не свыше трех месяцев со дня увольнения (с зачетом выходного пособия). В исключительных случаях средний месячный заработок сохраняется за указанным работником в течение четвертого, пятого и шестого месяцев со дня увольнения по решению органа службы занятости населения при условии, если в месячный срок после увольнения работник обратился в этот орган и не был им трудоустроен. Данные выплаты производятся ра-

ботнику, увольняемому из организаций, расположенных в районах Крайнего Севера и приравненных к ним местностях, в связи с ликвидацией организации либо сокращением численности (штата) работников, выплачивается выходное пособие в размере среднего месячного заработка. За ним также сохраняется средний месячный заработок на период трудоустройства, но не свыше трех месяцев со дня увольнения (с зачетом выходного пособия). В исключительных случаях средний месячный заработок сохраняется за указанным работником в течение четвертого, пятого и шестого месяцев со дня увольнения по решению органа службы занятости населения при условии, если в месячный срок после увольнения работник обратился в этот орган и не был им трудоустроен. Данные выплаты производятся ра-

ботнику, увольняемому из организаций, расположенных в районах Крайнего Севера и приравненных к ним местностях, в связи с ликвидацией организации либо сокращением численности (штата) работников, выплачивается выходное пособие в размере среднего месячного заработка. За ним также сохраняется средний месячный заработок на период трудоустройства, но не свыше трех месяцев со дня увольнения (с зачетом выходного пособия). В исключительных случаях средний месячный заработок сохраняется за указанным работником в течение четвертого, пятого и шестого месяцев со дня увольнения по решению органа службы занятости населения при условии, если в месячный срок после увольнения работник обратился в этот орган и не был им трудоустроен. Данные выплаты производятся ра-

ботнику, увольняемому из организаций, расположенных в районах Крайнего Севера и приравненных к ним местностях, в связи с ликвидацией организации либо сокращением численности (штата) работников, выплачивается выходное пособие в размере среднего месячного заработка. За ним также сохраняется средний месячный заработок на период трудоустройства, но не свыше трех месяцев со дня увольнения (с зачетом выходного пособия). В исключительных случаях средний месячный заработок сохраняется за указанным работником в течение четвертого, пятого и шестого месяцев со дня увольнения по решению органа службы занятости населения при условии, если в месячный срок после увольнения работник обратился в этот орган и не был им трудоустроен. Данные выплаты производятся ра-

01.09.2013 г. в этот день Вам выплатили окончательный расчет с выходным пособием. За второй месяц право на выплату в случае не трудоустройства возникнет с 01.11.2013 г. т.е. по окончании второго месяца со дня увольнения. За последующие месяцы выплаты производятся в аналогичном порядке. В части выплат среднемесячного заработка на период трудоустройства работника с четвертого по шестой месяц со дня увольнения работодатель производит выплаты по решению органа службы занятости. В настоящее время решение органа службы занятости выражается в предоставлении безработному гражданину (бывшему работнику) в виде справки с указанием факта его не трудоустройства. Следует иметь в виду, что пенсионеры также имеют равные права на указанные выплаты.

Понедельник, 30 сентября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+

16.10 Т/с «Ясмин» 16+
17.00 В наше время 12+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженемся! 16+

вьица!» с Геннадием Малаховым 12+
13.40 Истина где-то рядом 16+

любимая!
08.20 М/с «Джейк и пираты Нетландии»
08.50 М/с «Смешарики. Новые приключения»

РОССИЯ 2

Понедельник, 30 сентября

11.00, 07.15 Моя планета
13.00, 15.00, 18.00, 21.35, 03.45 Большой спорт
13.20 Страна спортивная
13.50 Моя рыбка

побережью
08.50 Хоккей. КХЛ. «Ак Барс» (Казань) - «Атлант» (Московская область)
Среда, 2 октября
11.00, 07.05 Моя планета
11.55 Таинственный мир материалов. Металлы

06.30 Большой тест-драйв со Стиллавиным 16+
08.50 Хоккей. КХЛ. «Сибирь» (Новосибирская область) - ЦСКА
Пятница, 4 октября
11.00 Моя планета
12.05 Экспресс-курс Ричарда Хаммонда

18.50 Наука на колесах
19.25 Рейтинг Баженова. Могло быть хуже 16+

РОССИЯ 1

Понедельник, 30 сентября

05.00 Утро России
09.00 Ток-шоу "1000 мелочей"
09.45 О самом главном
10.30 Т/с "Кулагин и партнеры"

11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.10, 19.40 Вести-Москва
11.50, 14.50 Вести. Дежурная часть

14.15 Дневник Сочи-2014 г.
15.00 Т/с "Тайны института благородных девиц"
16.00 Т/с "Семейные обстоятельства"

30 сентября, понедельник

06:00 «Виртуозы» художественный сериал 14+
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри

становления Якутской епархии: Праздничная божественная литургия в Казанском соборе Санкт-Петербурга к 380-летию вхождения Якутии в состав России

ба»)
18:45 Зарисовки
19:00 «Якутия» информационная программа
19:15 Музыкальные клипы

06:00 «Виртуозы» художественный фильм 14+
07:00 «Саха сирэ» информационная биэри
07:10 «Сага күн-Новый день» 6+

12:00 «Билии тиһигин далбар хотуна» («Хотун Булүү» ТВ)
12:30 «Строительный эксперт» 12:45 «Счастье есть!» 12+

ОФОРМИТЕ ПАСПОРТ И ЗАГРАНПАСПОРТ В МФЦ!

На базе МФЦ по Намскому улусу сегодня предоставляются 55 видов услуг в сфере земельно-имущественных отношений и в социальной сфере.

Услуги МФЦ как посредника бесплатны. Не надо тратить время на походы по кабинетам разных органов власти, выясняя, где и как получить нужный документ или необходимую информацию.

В МФЦ по Намскому улусу самые популярные услуги – оформление паспорта гражданина РФ, загранпаспорта гражданина РФ и услуги социальной сферы, в т.ч. по постановке ребенка в очередь для зачисления в детский сад.

Что требуется для оформления паспорта и загранпаспорта?

- Оформление паспорта гражданина РФ:

Паспорт гражданина РФ оформляется при достижении 14 лет. Паспорт подлежит замене при достижении 20/45 лет, при смене установочных данных (ФИО), при обнаружении неточности или ошибочности произведенных в паспорте записей,

при порче/износе паспорта.

Заявление о выдаче/замене паспорта подается в течение 30 дней со дня достижения соответствующего возраста, либо смены установочных данных (ФИО).

Для получения паспорта гражданин представляет:

Заявление о выдаче (замене) паспорта (при необходимости консултанты МФЦ окажут помощь в заполнении бланка заявления);

Свидетельство о рождении (при достижении 14 лет, либо при замене паспорта в связи с неверным написанием места рождения);

Свидетельство о регистрации заключения/расторжения брака, свидетельство о перемене имени (при смене ФИО);

Две личные фотографии; Документы, подтверждающие регистрацию по месту жительства (при достижении 14 лет. При наличии);

Документы, необходимые для проставления отметок в паспорте (военный билет, свидетельства

о рождении детей в возрасте до 14-ти лет, документы, подтверждающие регистрацию по месту жительства, свидетельство о регистрации брака, свидетельство о расторжении брака);

При оформлении/замене паспорта уплачивается государственная пошлина в размере 200 рублей, а при порче паспорта в размере 500 рублей.

При наличии регистрации по месту жительства на территории Намского улуса паспорт оформляется в течение 10 календарных дней, а при отсутствии регистрации в течение 60 дней.

- Оформление загранпаспорта гражданина РФ:

На базе МФЦ принимаются заявления на оформление загранпаспорта старого образца. Загранпаспорт старого образца действует в течение 5 лет, государственная пошлина за выдачу составляет 1000 рублей, а за оформление гражданином, не достигшим 14 лет, – 300 рублей.

Для получения загранпаспорта гражданин представляет:

Заявление (заявление на несо-

вершеннолетнего гражданина заполняет законный представитель. В заявлении о выдаче загранпаспорта совершеннолетнему гражданину указываются сведения о трудовой деятельности (включая учебу) за последние 10 лет); (при необходимости консултанты МФЦ окажут помощь в заполнении бланка заявления)

Паспорт гражданина РФ (при оформлении загранпаспорта гражданину, достигшему 14 лет, а также, дополнительно, при обращении законного представителя (родителя) Фотография заявителя (3 шт. – от совершеннолетних граждан; 2 шт. – от несовершеннолетних граждан);

Свидетельство о рождении (в случае оформления загранпаспорта несовершеннолетнему гражданину, не достигшему 18-летнего возраста. Также предоставляется на каждого ребенка, не достигшего 14-летнего возраста, сведения о котором будут вноситься в загранпаспорт);

Квитанция об оплате государственной пошлины (государствен-

ная пошлина (от имени получателя загранпаспорта) оплачивается в любом случае. Квитанция об оплате государственной пошлины предоставляется заявителем по желанию).

При наличии регистрации по месту жительства на территории Намского улуса загранпаспорт оформляется в течение одного месяца, а при отсутствии регистрации в течение четырех месяцев.

Получить необходимую информацию по услугам можно позвонив в Региональный центр телефонного обслуживания по телефонам 16-16 и 8 (4112) 50-60-60 (звонок зависит от возможностей вашего сотового оператора). Режим работы ЦРТО – понедельник-вторник, с 8:00 до 20:00, без перерыва. Суббота – с 9:00 до 18:00, без перерыва.

МФЦ по Намскому улусу готов принять посетителей со вторника по субботу, с 9:00 до 19:00, также без перерыва. Телефон для справок – 8 (41162) 4-23-39.

Добро пожаловать в МФЦ по Намскому улусу!

ЭН, ДЫННЭЭХ НАМ ЫЧЧАТА БУОЛЛАХХЫНА,

Бастакытынан, саха итэҕэллэрин Аар Тойон Тагараны эрэ биллэр, Айыыларга сүгүрүй, Иччилэри иһит, Айылдьаны ытыктаа! Өбүгэн үгэтин сөргүт, сиэри-туому тутус, сахаҕын сүтэрдэҕи эрэ үлэни-үөрөҕү баһылаа. Тиэрэ дайдыга тиэрдэр тимиэр суол тигинээн кэллэ, хара итэҕэллээх хара баһаам омук, хоро өтөн киридэ. Бэйэ бодобун тардына орус, суһаллык сахалыы ааттан, сахалыы араспаанньалан, сахалыы аҕа ааттан, сахалыы сангар, сахалыы таҕын, Саха Буол, якут буолан бүт! Российской Федерация Сокуонунан сахалы суруллубут бастакы саха - ХАРЫСХА УОЛА ХАРАТААЛА ХАРАТААЛА.

ВНИМАНИЕ!

В молодую компанию ООО «ВИК»АРТ» (Немолюнский хлебо-завод) в связи с увеличением требуются ответственные, непыющие сотрудники на следующие вакансии: Пекарь – зарплата от 15000 до 40000 руб. (можно без опыта работы); Кондитер – з/п от 15000 до 40000

Абитуриенту-2014!
Северо-Восточный федеральный университет имени М.К. Аммосова
Факультет довузовского образования и профориентации объявляет набор на 2013-2014 учебный год
на ПОДГОТОВИТЕЛЬНОЕ ОТДЕЛЕНИЕ

на отделение принимаются:
- граждане РФ, имеющие среднее (полное) общее или среднее профессиональное образование и не имеющие высшего образования (на платной основе);

- граждане РФ, закончившие школу со справкой (на платной основе);

- граждане, проходившие в течение не менее трех лет военную службу по контракту в Вооруженных Силах Российской Федерации (бесплатное обучение, за счет средств федерального бюджета). Очная и заочная формы обучения.

Слушателям, успешно окончившим обучение на факультете, выдается Свидетельство, дающее преимущественное право при поступлении в СВФУ.

ВМЕСТЕ С НАМИ К УСПЕХУ!

руб. (можно без опыта работы);
Водитель – з/п от 20000 до 70000 руб. (категория В, С);

Грузчик-разнорабочий – з/п от 10000 до 30000 руб.
Наш адрес: Хангаласский улус, с. Ой, ул. Софьи Сидоровой, 1 «а».

Обращаться в отдел кадров по след. номерам: 8-(41144)-40-538, моб.

8(914) 266-5000 до 18 ч. (до конца рабочего дня).

e-mail: oovovikart2010@mail.ru

5 октября Д.К. им. А.Ф. Шестакова приезжает цирк (г. Санкт-Петербург). Начало 11.00, 14.00, 18.00 чч.

Телефон: 89141189551.

Абитуриенту-2014!
Северо-Восточный федеральный университет имени М.К. Аммосова
Факультет довузовского образования и профориентации объявляет набор на 2013-2014 учебный год

в очно-дистанционную школу Олимпиад по математике для учащихся 10-11 классов

Содержание курсов школы ориентировано на углубленное изучение математики, в том числе на обучение решению нестандартных задач, задач повышенной сложности и подготовку к олимпиадам.

ВМЕСТЕ С НАМИ К УСПЕХУ!

Подробная информация – <http://fdop.s-vfu.ru>

По всем вопросам обращаться по адресу:

г. Якутск, ул. Кулаковского 42, ГУК, каб.313 (3 этаж),
конт.тел: 8 (4112) 36-72-01, distfdop@mail.ru

Считать недействительным утерянное удостоверение «Ветеран труда», выданное на имя Слепцовой Зинаиды Семеновны.

Продаем пилорамы Кедр, новые на гарантии, а так же заводские пылы для всех моделей пилорам.
Конт. номера: факс (4112) 47-30-90, 8-914-273-73-79, 8-914-275-55-37.

Продаю участок (22 соток, центр, газ рядом).

Тел. 89248722624.

Продаю TOYOTA TOWN ACE 2000 г.в. г/п. двигатель-7 к., газ-бензин, цвет серебристый, ХТС, цена 250 т.р. (Хороший торг). А так же продаю УАЗ-22069-04 2004 г.в., 8 мест, двигатель- УМЗ, 100 л/с. карбюратор. Цена 150 т.р. (Торг при осмотре).
Конт. тел. 89141036788.

Продаю Тойота ALLION 2002 г. вып. (РФ 3 месяца).

Тел. 89644272056.

ЯКУТСКИЙ УЧКОМПЛЕКТОР
КОМПЛЕКСНОЕ СНАБЖЕНИЕ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Комплексное снабжение образовательных учреждений

- ✓ Оборудование для всех кабинетов
- ✓ Школьные медицинские кабинеты
- ✓ Спортивный инвентарь
- ✓ Оборудование для столовой
- ✓ Интерактивное оборудование
- ✓ Робототехника Lego и RoboBovo
- ✓ Компьютеры и комплектующие
- ✓ Мебель для детсадов и школ

Доставка по всей Якутии

г. Якутск
Сергеляхское шоссе 4 км., д. 23/3
8 (4112) 33-44-11
моб. тел: 8 (964) 422-33-33
e-mail: zakaz@school.ykt.ru
www.school.ykt.ru

ЫҤЫРЭХ ТЫҤҤАР

Дорогую, любимую бабушку, пробабушку **МОСКВИТИНУ ЭММУ ИВАНОВНУ** от всего сердца поздравляем с юбилеем: 55-летием педагогического стажа и 45-летием трудовой деятельности в Намской СОШ №2.

Учитель, мудрость ты закладывала годами, И справедливость ты старался воспитывать, Детей ты обращал к стараниям знаний И в трудностях старался их понять. Ты бодберешь ключи к любому сердцу, Раскроешь и проявишь весь талант, Ты нас сопровождаешь все наше детство, Во взрослой жизни также помогаешь. Пусть день учителя подарит тебе улыбки, И сотни светлых пожеланий, А мы подарим тебе свою открытку И пожелаем исполнение мечтаний!

С любовью твои внуки и правнуки.

Дорогая **ВАРВАРА ПЕТРОВНА!** От всей души поздравляем Вас с награждением знаком «Отличник образования РС(Я)». Мы безмерно рады за Вас! Вы человек творческий, доброжелательный, и не желающий останавливаться на достигнутом. Мы искренне желаем Вам новых успехов в Вашем нелегком труде педагога, семейного благополучия, огромного человеческого счастья!

Пусть успешным будут дела, Исполняются планы блестяще, Процветание дарит судьба!

Коллектив Центра образования.

Күндү кэргэммин, тойон аҕабытын, көмүс эһээбитин Нам сэлээнньэтин олохтообун **КУТУКОВ АЛЕКСЕЙ ИВАНОВИЧ** олбун кэрэ-бэлиэ күнүнэн, 55 сааскын туолар төрөөбүт күнүгүнэн долгуйан туран истинник эвэрдэлибит.

Эн олоххо сыйһангынан, үлэҕэ-үөрэххэ дьулуургуна, билиигэ-көрүүгө тардыһыгынан, ил-эйэ, чөл олоххунан холобур буолангынан биһиги – оҕолор үөрэхтээх-үлэлээх, дьиэлээх-уоттаах,

оҕолоох-уруулаах дьон буолан сиргэ чингик үктэннибит. Улахан аймах тутаах киһитэбин. Ыраас өйгүнэн-санаабынан, оттомноох толкуйунан, көнө, чизһинэй майгыгынан дьонго-сэргэҕэ биллэбин. Өр сыл салайан кэлбит метеостанция коллективыгар ирдэбиллээх салайааччыгы, халбаннаа-бай эриэ-дэхси, судургу, аһаҕас майгыгынан ытыктабылы ыларгы, республика метеослужбанын биир үчүгэй үлэлээх тэрилтэҕэ буоларгынан биһиги киэн туттабыт. Онон күндү киһибит: олоххо дьиэ кэргэнгэ бэриниллээх, эрэллээх доворбор, мааны тойон аҕабытыгар, химиэхэ да тэҥнэммэт көмүс эһээбитигэр сир үрдүгэр киһиэхэ анаан туох баар кэрэни, үтүнү, сырдыгы эрэ баҕарабыт. Бу курдук куруук дорубай, чэгиэн-чэбдик сырыт, хомойор диэни биллэмэ.

Эвэрдэни кытта Модуттан, Намтан, Дьокуускайтан, Айхалтан кэргэниг, оҕолорун, кийиитэрин, күтүөтэрин, 8 сиэниг.

Күн сиригэр саамай күндүтүк саныыр эбээбитин **АННА ИВАНОВНА**, эһээбитин **ВАСИЛИЙ ВАСИЛЬЕВИЧ ФЕДОРОВТАРЫ** 75 сааскытын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүгүнүнэн, аал уоту оттон ыал буолбуккуну 50

сылынан ис сүрэхтэн истинник эвэрдэлибит! Эһиги үлэҕэ-хамнаска үтүө суобастаах сыйһангыт, дьонго-сэргэҕэ ытыктабылыгыт, олоххо тапталгыт биһиэхэ үтүө холобур буолар. Биһиги туспутугар ахсаабат кыһамныгыт, эйбэс сыйһангыт, мунгура суох тапталгыт иһин барҕа махталбытын тиэрдэбит! Күндү дьоммут, ыччаккыт сылаас тапталы, сиэн-нэргит минньигэс мичээрдэрин сүрэххитигэр сөнөрдөн санааҕыт сандардыҥ, үйүөт уһаатыҥ!

Эвэрдэни кытта оҕолоргут, кийиитэргит, күтүөккүт, сиэниэргит, аймах-билэ дьонгут.

РФ үөрэҕириитин туйгунун, СӨ үөрэҕириитин бочуоттаах үлэһитин, СӨ үөрэҕириитин бочуоттаах ветеранын, Хамаҕатта «Сарыал» оҕо саадын методичын **ЧЕРНОГРАДСКАЯ ЛЮДМИЛА ПАВЛОВНА** 70 сааһын туолар үбүлүйдээх күнүнүнэн! Өр сылларга биһигэ үлэлээбит коллегабытын, үлэ ветеранын, элбэх оҕо күн күбэй ийэтин, амаарах эбээтин **ЧИРИКОВА ЛЮБОВЬ ИВАНОВНА** 60 саасын туолар үбүлүйдээх күнүнүнэн! Дошкольнай үөрэхтээһин сайдытыгар кылаатын иһин бэлиэлээх **ПРОТОПОВА**

ТАТЬЯНА АЛЕКСЕЕВНА Президент Гранын ылбытынан! Биһигэ үлэлиир коллегаларытын ураанхайдыгы уруйдуубут, сахалыы айхалыбыгыт, ис сүрэхтэн ийэин туран итигит-истинник эвэрдэлибит! Санаабыккыт сатаннын, талбыккыт табыллыныҥ! Дьиэ кэргэнит, оҕолоргут ситиһилэрэ, сиэн-нэргит минньигэс мичээрдэрэ үөрүүгүтүн үрдэттинээр!

Айыһыккыт аргыстастыҥ, Ийэхсикит эңгэрдэстиҥ диэн алгыспытын аныыбыт.

Хамаҕатта «Сарыал» о/с коллектива.

Ытыктабыллаах коллегабытын педагогическай үлэ ветеранын **АЛЕКСАНДРА СЕМЕНОВНА** уонна оскуолабыт биһир тутаах үлэһитин **ПАНА ПАВЛОВНА** өрөгөйдөөх үбүлүгөүтүнэн итигит-истинник эвэрдэлибит! Баҕарабыт эһиэхэ кытаанах дорубуунай, үһүн дьоллоох олоҕу, элбэх үөрүүнү-көтүүнү! Оҕолоргут, сиэниэргит үөрүүлэринэн толору дьоллоох, үйү-ыйан олохтонун диэн баҕа санаабыт бастыҥын тиэрдэбит.

М.К. Аммосов аатынан Хатырык орто оскуолатын коллектива.

АЛЬФАКРЕДИТ
Член СРО НП «Кооперативные финансы» г.Москва

КПК «АЛЬФАКРЕДИТ» – лидер России-2013! Золото рейтинга в РФ.

Сберегательные программы:

Наименование программ	Годовая ставка %	Минимальный срок, месяц	Пополнение
«Срочный»*	12	1	-
«Универсальный»	14	3	+
«Пенсионный»	16	3	+
«Перспективный»	18	6	+
«Практичный»	20	9	+
«Годовой»	22	12	+
«Бархатный сезон»**	24	12	+
«Золотая копилка»	26	18	+
Ежемесячный доход***	28	24	-

*Не более 500 000 руб. **Пайщикам старше 60 лет. ***Открытие от 150 000 руб., снятие процентов ежемесячно. Необходимые документы: паспорт гражданина РФ и ИНН.

– Надежность вложений гарантируется ФЗ №190 от 24.07.2009 г., вступительные взносы – обязательный паевой взнос – 200 рублей (при выходе из кооператива возвращается). Фонд развития – 300 рублей (при выходе из кооператива не возвращается).

Наша адреса в г. Якутске:
– пр. Ленина 3/1, офис 405, тел. 32-54-62;
– ул. Каландрашвили 29 (остановка «Айхал»), тел. 26-26-39;
– ул. Ойунского 3, оф. 505 (здание «Бизнес Центра»), тел. 26-26-49;

Офисы в улусах:
– Среднеколымск 8 (411-56) 41-5-73, 8-924-765-02-28
– Таатта 8 (411-52) 42-1-91, 8-914-294-14-81
– Олекминск 8 (411-38) 44-1-94 8-924-765-02-29
– Нюрба 8 (411-34) 2-46-30, 8-924-865-96-85
– Нерюнгри 8-924-765-39-77
– Н.Бестях 8 (411-43) 47-4-91, 8-924-368-42-38
– Чурапча 8-924-871-17-88
– Булгунняхтах 8-924-861-57-63
– Амма 8-924-592-10-64
– Покровск 8-924-867-45-85
– Намцы 8-924-760-79-10
– Ленск 8-924-597-30-88

Телефон службы «Служба поддержки клиентов»

План декады пожилых в Намском улусе с 1-10 октября 2013 г.

№	Мероприятия	Дата	Место проведения	Ответственные
1	Проведение мероприятий, посвященных ко дню пожилых	1-10 октября	По всем учреждениям культуры	Новиков И.С.
2	Выезд улусных ветеранов в г. Якутск	1 октября		Баишев Н.Н.
3	Встреча с ветеранами Таттинского улуса «Довордоһуу толооно»	30 сентября	По Намскому улусу	Баишев Н.Н.
4	Показ кинофильмов для пожилых	Октябрь	к/т. «Сардана»	Петров А.В.
5	Вечер отдыха «Не стареет душою ветераны»	2 октября	ЦД им. А.Ф. Шестакова	Олесова А.Е., Петрова Н.В.
6	Выставка «Эдэр саас ахтылдьаан...»	2 октября	ЦД им. А.Ф. Шестакова	Олесова А.Е., Петрова Н.В.
7	Интеллектуальная игра «Өркөн ой»	3 октября	Улусная библиотека им. Н.М. Рыкунова.	Софронова М.Р.
8	Выездной концерт в ДИПИ с. Намцы	4 октября	ЦД им. А.Ф. Шестакова	Баишев Н.Н., Олесова А.Е.
9	Выезд ветеранов села в г. Якутск	5 октября		Колесов В.А., Олесова А.Е.
10	Классные часы, викторины, волонтерские работы, посвященные ко дню пожилых	В течение декады		Протопопов О.Н.
11	Торжественная церемония закрытия декады	10 октября	ЦД им. А.Ф. Шестакова	Баишев Н.Н., Олесова А.Е., Новиков И.С.
12	Музейные видеоролики	В течение декады	МБУ НИЭМ им. П.И. Сивцева	Копырин А.И.

КЭРИЭСТЭБИЛ
Күндү киһибит, тапталлаах кэргэним, иһирэх ийэбит, эйбэс эбээм, балтыбыт, эдьийбит Нам уллуһун Хамаҕатта нэһилиэгин олохтооҕо Герасимова Люция Семеновна ыарахан ыарыһыттан суох буолбута балаҕан ыйын 23 күнүгэр 1 сылын туолла. Күндү киһибитин, Люсиягытын ахтыбатах, санаабатах күммүт суох, үөрэн-көтөн кириэн кэлиэ диэн кэтэһэр курдукпут. Кини аны хаһан да кириэн кэлбэтин санаатахха аһы ыарахана сүрэхпитин ытатар.

Люция Семеновна ахсынны 24 күнүгэр 1959 с. Салбаң нэһилиэгэр төрөөбүт. тыа сиригн отото буолан кыра эрдэтигн төрөппүттэрэ үлэҕэ үөрэтэнэр, туохтан да толлон турбат этэ. Сир астыыр, от оттуур, истэһэр, совхозка сүөһү көрөн, ынах

ыһаһан, ыһырай көрөн улааппыта. Нам орто оскуолатын физмат кылааһын бүтэрэн 1976 с. «Комсомольскай» совхозка ыһаһыттан абыта. Кэргэн тахсан, 3 оҕону төрөтөн Хамаҕатта олохсуйар. Бухгалтер үөрэбин бүтэрэн совхозка үлэлиир, ол сылдьан ыһылыны-тобуллуу кэмигэр 1992 с. кэргэнинэн «Сэргэ» б/х. тэринэн күүстээх үлэ үөһүгэр кирибиттэрэ. Күүстээх тирэхтээх, үчүгэй көрдөрүүлээх хаһаайыстыба буолан, элбэх киһини үлэнэн, хамнаһынан хааччыйан, баччаанга диэри үлэли турар. Люциягыт үлэһит үтүөтэ, сатабыллаах салайааччы, аймахтарыгар кыаммат-түгэммэт өтүлэригэр куруук күүс-көмө, сүбэ-ама буолара. Онон бука бары биһиги махталбыт мунгура суох.

Кини кэрэҕэ, үрдүккэ

дьулуурдааҕа, туруорбут сылын ситиһэрэ, ингэн-охтон биэрбэт этэ. Эһпит тылыгар тураара. Кини сыралаах үлэтин туһулуур үтүө түмүктэрин «Тыа хаһаайыстыбатын туйгуна» бэлиэ, махтал суруктар, грамоталар туоһулууллар. Дьылҕа хаан кылгас олоҕу аһаҕаһын билбит курдук сыһынааҕа суох түбүгүрэрэ. Оҕолорун үөрэхтээн үлэһит онортоото, сири-дойдуну көрдөртөөтө.

Сырдык, ыраас киһибит, киэн дуһалаах, үтүө суобастаах, дурда-хаха, өйбүл буолар күн күбэй ийэбит, эбээбит, балтыбыт, эдьийбит, кэргэнин үтүмэн үтүөтүн-өнөгүн умнуохтук суоҕа, өйбүтүгэр-санаабытыгар, сүрэхпитигэр куруук илдьэ сылдьахпыт.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэнэ, биһигэ төрөөбүттэрэ.

Намская техническая школа ДО-СААФ проводит осенний набор желающих на курсы по подготовке водителей ТС категорий «В», «С», «Е», «Д», трактористов «В», «С», «Е», механиков-водителей МТЛБ, судоводителей маломерных судов, ежегодные 20-часовые курсы для водителей.

Обр. по адресу: с. Намцы, ул. И. Винокурова, 15, конт. тел. 41-224.

В связи проведением Декады пожилых людей поликлиника ГБУ РС(Я) Намская ЦРБ проводит следующие мероприятия:

- 1-4 октября 2013 г. проводит для пожилых людей – День открытых дверей.
2. Осмотр врачами: кардиологом, дерматологом, оториноларингологом, офтальмологом, терапевтом – жителей дома-интерната.
3. С 1-10 октября 2013 г. патронаж нетранспортабельных инвалидов и ветеранов участковыми терапевтами и по показаниям узкими специалистами.

Администрация ГБУ РС(Я) Намская ЦРБ.

Распоряжение от 24.09.2013 г. №1832
Об утверждении средней рыночной стоимости 1 кв. м. площади жилого помещения в МО «Намский улус» на 3 квартал 2013 г.
Об его исполнение приказа №124 от 03.09.2010 г. министерства строи-

«ТУЙМААДА» хаһыакка – сүүйүүлээх сурутуу
Кэрэни кэрэхсиир, кэскили түстүүр «ТУЙМААДА» хаһыакка 2014 сыл бастагы анарыгар сурутуу ытытыллар. Сурутуу сүрүн бириһэ – 150 тыһыынча солкубай. Маны сэргэ сыаналаах бириһэ баалар: улахан ЖК-телевизор, холодильник, аһыгы суотабай телефон ода. Алта ыйга толору суруттарыттар эр бириһэстээх сурутууга кытталар. Квиантификациятын ыһаппаккыт, бэйэбитин кытта илдьэ сылдьагыт (бириһэ ыларгытыгар көрдөрүөт). Редакция сурутааччылар испиһэктэрин, сурутуу түмүктэммитин кэннэ, Россия почтатын Саха сиринээҕи управлениеттан ылар.

Сурутуу сыаната 6 ыйга манньк: Дьокуускайга уонна кини улустарга – 805 солк. 62 харчы, Бүлүү бөлөх улустарыгар – 928 солк. 62 харчы, хотугу улустарга – 990 солк. 30 харчы.

Алтынны 8 күнүттэн 18 күнүгэр диэри «Туймаада» 15 % чэпчэтиилээх сурутуу декадата ытытыллар.

Көхтөөхтүк сурутуун, бириһэ сүүйүң!

«ТУЙМААДА» редакцията.

Өр сылларга биһигэ олоһу ыларгытыгар таптыр кэрэни, ийэлэрэ, эбээлэрэ ИВАНОВА Ольга Алексеевна ыарахан ыарыһыттан күн сириттэн барбытынан Николай Егоровичка, Гошаба, Коляба, Саргылаанаба, сиэниэригэр, аймахтарыгар дириг кулурбааммын тиэрдэбит. Ефимова А.И., Охлопковтар, Находкина О.М., Протодаконовтар, Волхоттар, Алексеевтар, Аргуновтар.	Күндүтүк саныыр биһир дойдубаахпыт, үлэ ветерана, Таатта уллуһун олохтооҕо ДОРОФЕЕВА Анна Петровна уһун, ыарахан ыарыһыттан олохтон барбытынан уолугар Андрей Николаевичка, кыргыттар-ыгар Марфаба, Ульянаба, улахан сиэнигэр Марианаба, бары сиэниэригэр, хос сиэниэригэр, аймахтарыгар улус бочуоттаах олохтооҕор И.З. Кривошапкинга, улус, Хамаҕатта нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕор У.Ф. Сидорова уонна кинилэр дьиэ кэргэттэригэр дириг кулурбааммын тиэрдэбит. Аһыгытын тэҥгэ үлэстэбит. Салбаң нэһилиэгин үлэ, тыыл ветеранара уонна пэнионера.
Тыыл, үлэ ветерана, Таатта уллуһун Боробул нэһилиэгин олохтооҕо ДОРОФЕЕВА Анна Петровна уһун, ыарахан ыарыһыттан олохтон туораабытынан оҕолоругар Андрейга, Марфаба, Ульяба, сиэниэригэр, аймахтарыгар дириг кулурбааммын тиэрдэбит. Намтан, Дьокуускайтан Протопоповтар, Аммосовтар, Тааттаттан Тистяховтар.	Убаастыыр саҕаспыт, Горнай оройунун Улуу-Сыһы олохтооҕо, үлэ, тыыл ветерана ДОРОФЕЕВА Анна Петровна ыарахан ыарыһыттан олохтон туораабытынан оҕолоругар Андрейга, Марфаба, Ульянаба, оҕолоругар, сиэниэригэр дириг кулурбааммын тиэрдэбит. Аһыгытын тэҥгэ үлэстэбит. Винокуровтар дьиэ кэргэттэрэ.

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбууааччы — **41496**, суругу тиһии, хаһыаты тангы — **41332**, бухгалтерия — **41141**, факс — **41141, 41496**.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам уллуһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учурдэниэ. Сибээс, информационай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнаяй сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПН №ТУ14-0216**.

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэһитин, дьиэбит аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияра кирибит суруктар төннөрүлүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэлдьи биһир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам уллуһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам уллуһа, Нам сэл., Заложная ул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС талылына, таһылына уонна бэчээтиир сыһаар бэчээттэннэ. **Аадырыһа:** Нам сэл. Заложная ул. №4 Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. Лицензия **Көндү сыһаанан атыгылаан Индекс — 54889.** Тиража — 1898 Бэчээкэ илии баттаньтыгн графика — 12:00 с. 27.09.2013 с. Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 с. 27.09.2013 с.